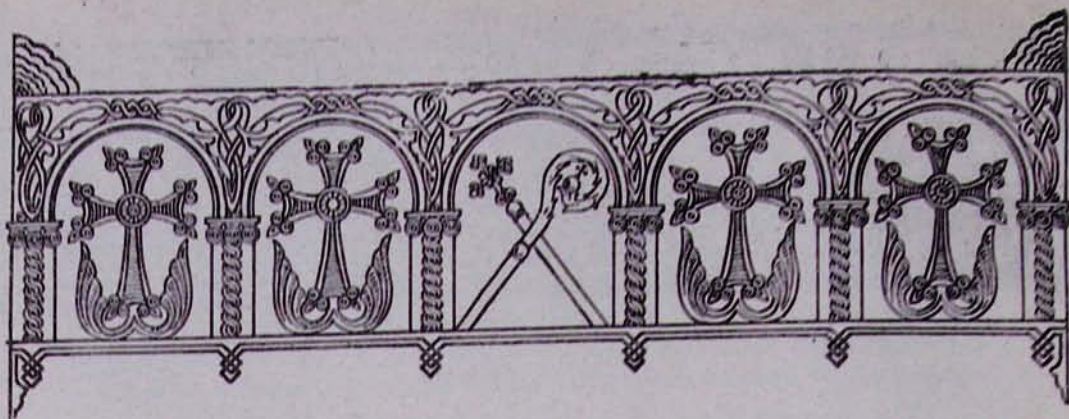

Ք Ա Ր Ո Ձ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՏԵՐ-ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

Խ Ա Ձ Ի Խ Ո Ր Հ Ո Ւ Բ Դ Ը

Քրիստոնեական եկեղեցու կյանքում Քրիստոսի սուրբ խաչը հանդիսացել է հավատացյալների համար հարգանքի և երկրպագության սրբազան առարկա։ Սուրբ խաչով էր պատկերվում քրիստոնյայի մտքին ու հոգուն Քրիստոսի կյանքը, քարոզության ճշմարտությունը, գործի ու նվիրման վեհությունը և փրկագործության խորհուրդը։ Սուրբ խաչով էր, որ նորագարծ հավատացյալները ապավինում էին Քրիստոսի զորության, օգնության և սուրբ խաչն էր, որ հավատացյալների հոգում զորացնում էր հավատի ու զոհողության սրբազան հուրը։ Քրիստոսի խաչկությունից հետո, պատժի և մահվան գործիք հանդիսացող այդ խաչը Քրիստոսով սրբացավ, զեղեցկացավ և դարձավ հավատավոր ժողովրդի երկրպագության առարկան։ Ամեն հավատացյալ իր հոգու մեջ դրոշմված ու քանդակված էր տեսնում Քրիստոսի սուրբ խաչը, որի վրա մահացավ մեր բոլորի Փրկիչն ու Տերը, քավելու համար մարդկության մեղքերը։

Սուրբ խաչը խորհրդանշել է տառապանքի, զոհողության։ Տառապանքն է, որ կատարելագործում, աղնվացնում, սրբացնում է մարդկանց և հավաքականություններին։ Տառապանքի մեջ է, որ ծնվում են հոգեկան, բարոյական, իմացական արժեքներն ու գեղեցկությունները։ Չկա ոչ մի գեղեցկություն առանց զոհողության, առանց տառապանքի։

Աշխարհի բոլոր ժողովուրդներից հայ ժողովուրդն է, որ առավել կարիքն է զգացել խաչի զորության, խաչի խորհրդին, որովհետև շատ է տառապել մեր ժողովուրդը հանուն քրիստոնեական կրոնի սրբությունների, այդ տառապանքը, զոհողությամբ տարել է մեր ժողովուրդը վեհությամբ և քրիստոնեական զոհողության ոգով։ Տարել ենք սիրով, որովհետև հավատացել ենք խաչի զորության և խաչի հրաշքին։ Ինչպես Քրիստոսը, զիտցել ենք տառապել ու խաչվել և հարություն առնել Քրիստոսի նման։ Գիտցել ենք մեր նահատակությունը վերածել հաղթանակի։ Այն ժողովուրդները, որ մեզ ու մեր հոգին ուզեցին ստրկացնել, կարողացան կողոպտել միայն մեր երկրի բնական հարստություն-

ները, բայց նրանց չհաջողվեց մեր հոգին ստրկացնել, որովհետև Քրիստոսի նման, տառապանքի ու փորձությունների միջով, մեր հավատը և ազգային արժանապատվությունը պահեցինք, տվինք, զոհեցինք ամեն բան, բայց չվաճառեցինք մեր հոգին: Մեր ներկրի և ժողովրդի գլխի վրայով անցան դարերի մրրիկները, բայց մենք կրեցինք մեր խաչը սրբությանմբ, գիտակցությանմբ և այդ խաչի փրկարար խորհրդով, «անցաք ընդ հուր և ընդ ջուր»:

Ամեն ժողովուրդ իր խաչն ունի:

Մենք, որպես Եկեղեցի, մեր գոյությունը կպարտինք Քրիստոսի սուրբ խաչի զորության: Հիշեցեք Վարդանանց խոսքը, որը եղավ մեր պատմության անկյունաքարը. «Մեր հավատից մեզ ոչ ոք չի կարող բաժանել, ոչ սուրը և ոչ հուրը, ոչ մարդիկ և ոչ էլ նույնիսկ երկնքի հրեշտակները»: Բուժորս գիտենք այս խոսքի ճշմարտությունը:

Այն օրը, որ մեր ժողովուրդը կկորցնի Քրիստոսի սուրբ խաչի նկատմամբ իր նվիրումը, հավատը դեպի քրիստոնեությունը և դեպի իր Առաքելական Ս. Եկեղեցին ու կուրանա իր Մայրենի Հողի սրբություններն ու ավանդությունները, այդ օրվանից մենք կդատապարտվենք դանդաղ, բայց ստույգ մահվան:

Ազոթենք, որ մեր սրտերից անպակաս լինի սերը քրիստոնեական հավատի, սերը մեր սիրելի Հայրենիքի և մեր Ս. Եկեղեցու,

որովհետև մինչև այսօր մեր զգացմունքների և գիտակցության մեջ անբաժան են եղել հավատը՝ Եկեղեցուց, Եկեղեցին՝ Հայրենիքի սուրբ սիրուց: Եկեղեցու և Հայրենիքի համերաշխ միության ու համագործակցության ենք պարտական մեր ազգային գոյությունը: Այս երկուսի սերտ միությանմբ է, որ մենք խիղախեցինք ապրել ու ստեղծագործել, և այսօր կանք, ինչպես ավերակներից ծնված փյունիկ: Մեր գոյության իրավունքը արդար է, որովհետև մենք այն արյունով ու զոհողությամբ ենք ձեռք բերել: Մեր խնկելի նախնիք ամեն մի կորստյան պատասխանել են ստեղծագործությանմբ, ապրելու և տևելու վճռականությամբ: Մեր ժողովրդին երբեք չի պակասել զոհողության գիտակցությունը: Ապրել ենք այդ զոհողության զգացումով և ոգով:

Թո՛ղ Քրիստոսը իր սուրբ խաչով մեզ օգնական լինի մեր քրիստոնեական և հայրենասիրական պարտականությունների իրազորման ճանապարհին: Թո՛ղ Քրիստոսի սուրբ խաչը օգնական լինի մեզ բոլորիս, որպեսզի, ինչպես մեր նախնիքները, այնպես էլ մենք գիտենանք Քրիստոսի սուրբ խաչով խորհրդանշված տառապանքի գեղեցկությունն ու նշանակությունը, զոհողության անհրաժեշտությունն ու կենսունակությունը:

Թո՛ղ Քրիստոսի սուրբ խաչի զորությունը հովանի և պահպան լինի բոլոր հավատացյալների վրա: Ամեն:

